

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 15 april 1902, kl. 9 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen.

Till konstitutionsutskottets behandling hafva båda kamrarne hänvisat Kongl. Maj:ts till Riksdagen aflåtna proposition, n:o 44, deruti Kongl. Maj:t till Riksdagens pröfning i grundlagsenlig ordning framlagt följande

»Förslag

till ändrad lydelse af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. I grund af — — — som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll — — — icke uppenbara.

Att ej några — — — böte femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — skriften konfiskeras.

Att i hvad rättegångsmål — — — böte femtio riksdaler.

Det skall ock — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — sexton skillingar.

Bih. till Riksd. Prot. 1902. 3 Saml. 3 Häft. (N:o 3.)

Att ingen må tillåtas, i andra fall än allmänna lagen och gällande författningar utstaka, att meddela eller till tryck utlemna utdrag af kyrkoböcker eller af andra själavården och kyrkodisciplinen rörande handlingar, i afseende på enskilda personers lefverne och seder, så vidt de lända dem till skada eller förklenande, eller att meddela eller till tryck utlemna intagningshandlingar eller journaler rörande de å anstalter för sinnessjuka, lasarett eller andra sjukvårdsinrättningar intagna personer, så vidt dessa handlingar lemna upplysning om sjukdomen eller den sjukas personliga förhållanden i öfrigt. Den häremot bryter, böte trettiotre riksdaler sexton skillingar.

Att utdrag af det i riket inrättade straffregister ej må meddelas i vidsträcktare mån, än som föranledes af lag, stiftad i den ordning 87 § regeringsformen stadgar. Den häremot bryter, böte trettiotre riksdaler sexton skillingar.

Att uppgifter, som skattskyldige till ledning för egen taxering aflemna till beskattningsmyndigheter, ej må utlemnas till andra än dem, som enligt skatteförfattningarna ega taga del af samma uppgifter. Den häremot bryter, böte femtio riksdaler.

Att för officiel statistik afsedda uppgifter, som enskilda personer, bolag eller andra samfälligheter, utan att vara dertill genom föreskrift i lag eller författning förpligtade, afgifva, ej må utlemnas. Den häremot bryter, böte femtio riksdaler.

Att memorial och embetsbref, som bankinspektionen eller försäkringsinspektionen, med anledning af verkställd inspektion, afgifver angående banks eller försäkringsanstalts förhållanden, äfvensom svarsskrifvelser å sådana embetsbref, icke må utlemnas, der ej Konungen för särskildt fall annorlunda förordnar. Den häremot bryter, böte femtio riksdaler.

Att ansökning — — — femtio riksdaler.

Att sådant — — — hufvudsaken.

I öfrigt, — — — stadgadt är.»

Vid jämförelse med nu gällande föreskrifter i 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen befinnes det sålunda framlagda förslaget innefatta hufvudsakligen fyra särskilda ändringsförslag, nemligen i afseende å förbud mot utlemnande af

- 1:o) vissa handlingar rörande å sjukvårdsinrättningar intagna personer;
- 2:o) vissa till beskattningsmyndigheter aflemnade uppgifter;
- 3:o) vissa för officiel statistik afsedda uppgifter; och

4:o) vissa handlingar angående bankers och försäkringsanstalters förhållanden.

De skäl, som ligga till grund för den kongl. propositionen, återfinnas i ett af chefen för justitiedepartementet i statsrådet den 31 januari 1902 afgifvet yttrande, intaget uti ett den kongl. propositionen bifogadt protokollsutdrag för nämnda dag.

Beträffande förstberörda förslag, angående hemlighållande af vissa handlingar rörande å sjukvårdsinrättningar intagna personer, har chefen för justitiedepartementet anfört följande. *Sjukvårds-
handlingar.*

»Den komité, åt hvilken Eders Kongl. Maj:t genom nådigt beslut den 5 oktober 1894 uppdrog att granska stadgan angående sinnessjuka den 2 november 1883 och afgifva förslag till de förändringar deri, som kunde anses vara af behovet påkallade, anförde i underdånig skrifvelse den 29 februari 1896, hvarmed öfverlemnades förslag till ny stadga angående sinnessjuka, att komitéen ansett sig böra uttala, att, derest sådant legat inom komitéens uppdrag, komitéen, för tillgodoseende af de sinnessjuke och deras anhöriges berättigade kraf derpå, att obehöriga personer icke kunde få kännedom om vissa de sinnessjuka rörande handlingar, hvilka afsåge grannläga och under alla omständigheter rent personliga förhållanden, velat hemställa om sådan ändring i tryckfrihetsförordningen, att tillgång till dylika handlingar uttryckligen inskränktes till den sjukhus målsman eller annan, som för afgiften ansvarade, i all synnerhet som grunden för nämnda förordnings förbud mot att meddela eller till tryck utlemna utdrag af kyrkoböcker eller af andra själavården och kyrkodisciplinen rörande handlingar i afseende på enskilda personers lefverne och seder, så vida de lände dem till skada eller förklenande, torde vara i ännu högre grad tillämplig å de uti ifrågavarande afseende af läkare och andra personer lemnade uppgifter.

En likartad fråga väcktes äfven vid utarbetandet af förslag till nya föreskrifter beträffande vissa andra sjukvårdsinrättningar.

Sedan Eders Kongl. Maj:t den 15 april 1898 i nåder uppdragit åt en komité att uppgöra förslag i fråga om behöfliga förändringar i gällande bestämmelser angående länslasaretten och andra sjukvårdsinrättningar, som kunde anses böra i väsentliga delar med dem likställas, aflemnade denna komité med underdånig skrifvelse den 30 januari 1899 betänkande jemte förslag, bland annat, till lasaretsstadga och till sjukstugestadga. I den underdåniga skrifvelsen anförde komitéen, att då hvad af komiterade för granskning af stadgan om sinnessjuka uttalats om önsk-

vårdheten af inskränkning utaf den hittills i lag medgifna rätten att taga del af handlingar, som anginge sinnessjuka personer, torde ega sin fulla giltighet jemväl med afseende å handlingar och journaler, som rörde lasarettspatienter, komitéén, hvilken på grund af tryckfrihetsförordningen ansett sig icke kunna föreslå tillfyllestgörande bestämmelser mot missbruk härutinnan, i underdånighet hemstälde, att Kongl. Maj:t täcktes vilja gå i författning om beredande af sådan ändring i tryckfrihetsförordningen, hvarigenom innehållet af vissa i förslaget omnämnda journaler, hvilka till största delen innehölle uppgifter om patienters rent personliga förhållanden, skyddades mot obehörigt utspridande och rätten att taga del af journalerna förty begränsades till särskildt angifna personer.

Efter det stadga angående sinnessjuka utfärdats den 14 juni 1901 samt lasarettstadga och sjukstugestadga den 18 oktober samma år, har chefen för civildepartementet med särskilda skrivelser för den åtgärd, som kunde föranledas af hvad komitéerna anfört i fråga om ändring i tryckfrihetsförordningen, till chefen för justitiedepartementet öfverlemnat exemplar af komitéernas ofvan anmärkta skrivelser med dertill hörande betänkanden och förslag.

Att vissa af de handlingar, som enligt ofvanberörda författningar erfordras för patients intagande å deri afsedda sjukvårdsinrättningar, liksom de journaler, hvilka enligt samma författningar skola föras, måste om de sjukas personliga förhållanden innehålla upplysningar, som stundom kunna vara af den mest grannliga beskaffenhet, är uppenbart. Det lär derför obestriddligen vara en brist i tryckfrihetsförordningen, att stadgande saknas om skydd mot obehörigt offentliggörande af dylika handlingar. Att det icke redan tidigare visat sig nödigt att afhjelpa denna brist, kan endast förklaras deraf, att ett sådant skydd ansetts vara en så naturlig sak, att det endast sällan torde hafva inträffat, att någon ifrågasatt att få begagna sig af rätten att offentliggöra handling af sådan beskaffenhet, som ofvan angifvits. Då emellertid nu fråga om införande af dylikt skydd blifvit väckt, torde det vara angeläget, att åtgärder i detta syfte så fort som möjligt blifva vidtagna.

Tydligtvis kan det icke ifrågakomma, att i tryckfrihetsförordningen närmare angifva, i hvad mån ifrågavarande handlingar skola vara undandragna offentligheten, utan torde i sagda förordning allenast böra införas förbud mot att meddela eller till tryck utlemna omförmälda intagningshandlingar och journaler, så vida de lemna upplysning om patientens sjukdom eller hans personliga förhållanden i öfrigt. Ett sådant förbud kan emellertid, såsom äfven framgår af de båda komitéernas yttranden, icke göras ovilkorligt. I stadgan angående sinnessjuka innehålles, förutom

föreskrifter om inspektörens åliggande att granska intagningshandlingar och journaler samt om öfverläkarens skyldighet att för direktionen framlägga samma handlingar och journaler till granskning, äfven bestämmelse, att det är den sjukes målsman såväl som den, hvilken för afgiften ansvarar, obetaget att, efter anmälan hos vederbörande, inom anstalten taga kännedom af der förda journaler, i hvad de röra den sjuke. Enligt bestämmelser i lasaretsstadgan och sjukstugestadgan åligger det vederbörande läkare att, på anhållan af den sjuke, af offentlig myndighet eller, der läkaren så pröfvar lämpligt, målsman eller anhörig, afgifva intyg enligt sjukjournalen. Dessa bestämmelser såväl som andra liknande särskilda föreskrifter om tillhandahållande af ifrågavarande handlingar böra tydligen fortfarande vara gällande. Den inskränkning i det ifrågasatta förbudet, som sålunda blifver erforderlig, torde, liksom fallet är med motsvarande inskränkning i gällande förbud mot att meddela eller utlemna vissa utdrag af kyrkoböcker eller af andra själavården och kyrkodisciplinen rörande handlingar, kunna erhålla den affattning, att meddelandet eller utlemnandet icke är tillåtet i andra fall än allmänna lagen och gällande författningar utstaka.

Det nya stadgandet synes ock lämpligen böra hafva sin plats i det stycke af § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen, der sistnämnda förbud nu innehålles. I följd häraf torde det år 1900 i samma stycke inskjutna stadgandet om förbud mot meddelande af utdrag af straffregistret böra öfverflyttas till en särskild punkt.»

Det har synts utskottet ligga i öppen dag, att ett tillägg till 2 § 4:0 tryckfrihetsförordningen uti nu ifrågavarande syfte är i högsta grad af behovet påkalladt. På sätt chefen för justitiedepartementet antydt, måste nemligen vissa af de handlingar, som enligt gällande författningar om vården af sinnessjuka samt om lasarett och sjukstugor erfordras för patients intagande å sjukvårdsinrättning, äfvensom de journaler, som, enligt samma författningar, skola vid sjukvårdsinrättning föras, ofta nog innehålla upplysningar angående patienten och dennes sjukdom, hvilka upplysningar, såsom varande af den mest grannliga och personliga beskaffenhet, otvifvelaktigt böra skyddas för offentliggörande. Dylika handlingar skulle, om de finge utlemnas, lätteligen kunna missbrukas till att skada vare sig den sjuke sjelf eller honom i ett eller annat afseende närstående personer, utan att gerningen blefve straffbar enligt allmän lag. Och genom möjligheten att i tryck offentliggöra uppgifter af här ifrågavarande fullkomligt privata natur skulle kunna gifvas vidsträckt spridning åt uppgifter eller omdömen om enskilde medborgare eller hela slægter af beskaffen-

het att kunna för dem ej blott vara smärtsamma, utan äfven verka förklenande eller skadande; denna möjlighet skulle till och med kunna föranleda anställande af utpressningsförsök.

En alldeles särskild uppinärksamhet påkalla härvid intagningshandlingar och journaler rörande sinnessjuke, hvilka handlingar skulle, derest de finge af hvem som helst utbekommas, med lätthet kunna missbrukas till skada för enskilde, särskildt för den sinnessjuke, om han tillfrisknat.

Men å andra sidan har utskottet, i fråga om dylika handlingar rörande sinnessjuke, icke kunnat förbise, att omständigheter kunna gifvas, under hvilka det är af synnerlig vikt, att sådana handlingar icke undanhållas offentligheten i vidare mån, än som kräfvades af omsorgen om den sinnessjukens eller honom närstående personers intressen. Utskottet syftar härmed på sådana undantagsfall, då en person, ehuru ej behäftad med sinnessjukdom, intagits å vårdanstalt för sinnessjuke antingen till följd af bristande noggrannhet i pröfningen eller möjligen på grund af vilseledande, kanske falska uppgifter. Det är uppenbart, att i dylika fall ett ovilkorligt hemlighållande af handlingarna rörande den å anstalten inspärrade personen skulle högst väsentligt försvåra vidtagandet af åtgärder för hans befriande. Farhågan för missbruk härutinnan borde väl kunna anses i väsentlig mån undanröjd redan genom den i Kongl. Maj:ts förslag gjorda, med momentets nuvarande lydelse i hvad det afser utdrag af kyrkoböcker och dylikt öfverensstämmande hänvisningen till »allmänna lagen och gällande författningar», i hvilka rättighet eller skyldighet att utlemnna dylika handlingar för vissa fall måste anses stadgad eller ock föreskrift gifvits om handlingarnas granskande af flere myndigheter — öfverläkare, direktorer och särskildt förordnade öfverinspektörer äfvensom medicinalstyrelsen. För att söka åvägabringa en ännu fullständigare garanti mot ofvan antydda missförhållanden har utskottet emellertid ansett, att i det framlagda förslaget bör vidtagas sådan ändring, att rätten att få handling af nu ifrågavarande art utlemnad må bibehållas utom för så vidt den innehåller uppgifter, hvilka kunna lända enskilde till skada eller förklenande.

Utskottet har funnit sig desto hellre böra förorda denna ändring i Kongl. Maj:ts förslag, som den deri angifna förutsättningen för hemlighållandet af omförmälda handlingar, nemligen den, att de »lemnna upplysning om sjukdomen eller den sjukens personliga förhållanden i öfrigt», enligt utskottets mening innebär en allt för snäf begränsning af rätten att få sådana handlingar utlemnade. Alla upplysningar rörande den sjukens personliga förhållanden böra ingalunda undanhållas offentligheten, endast

sådana, hvilkas offentliggörande skulle kunna antingen vara den sjuke till men — eller, enligt ordalagen i den uti kongl. brefvet den 15 april 1829 intagna, numera upphäfdade eden för medicine licentiater, »den sjuke skada och bedröfva» — eller ock eljest lända någon enskild person, t. ex. en anhörig till den sjuke, till skada eller förklenande.

Genom stadgandet, att handlingar rörande dem, som intagits å sjukvårdsinrättningar, skyddas från offentliggörande endast så vidt detta offentliggörande skulle lända enskilde till skada eller förklenande, förebyggas äfven andra olägenheter, hvilka ej torde kunna undvikas, derest det i den kongl. propositionen framlagda förslaget oförändradt blefve grundlag. Särskildt medför utskottets formulering den fördelen, att genom densamma icke skulle läggas några hinder i vägen för offentliggörande af objektivt hållna vetenskapliga redogörelser för sjukdomsfall.

I detta utskottets ändringsförslag förutsättes visserligen, att sjukvårdsanstalts föreståndare skulle erhålla i viss mån vidsträcktare befogenhet med afseende å pröfningen, huruvida i hvarje särskildt fall handling skulle få utlemnans eller ej. Men utskottet har icke kunnat finna denna omständighet böra föranleda några betänkligheter gent emot utskottets förslag, då nemligen desse föreståndare å ena sidan skulle vid berörda pröfning handla under embetsmannansvar och å andra sidan väl torde kunna antagas på grund af sina kvalifikationer i öfrigt vara fullt skicklige att på nöjaktigt sätt verkställa en dylik pröfning.

Jemväl i ett annat afseende har utskottet funnit det uti den kongl. propositionen framlagda förslaget icke kunna oförändradt godkännas. Utskottet har nemligen ansett nödvändigt, att i förevarande lagrum straffpåföljd äfven stadgas särskildt för den, som i tryck offentliggör sådan handling af ifrågavarande beskaffenhet, som i strid mot meddelad föreskrift blifvit från sjukvårdsinrättning utlemnad.

Motsvarande bestämmelser har utskottet ansett erforderliga jemväl beträffande kyrkoboksutdrag och dylika handlingar, så ock i fråga om utdrag af straffregister.

Bötesbeloppet vid förseelser i fråga om utlemnande eller offentliggörande i tryck af kyrkoboksutdrag och dylika handlingar samt af handlingar rörande å sjukvårdsinrättningar intagna personer äfvensom vid enahanda förseelser i fråga om utdrag af straffregister har utskottet ansett lämpligen böra bestämmas till femtio riksdaler eller sjuttiofem kronor, d. v. s. till samma bötesbelopp, som allaredan finnes i förevarande grundlagsparagraf stadgad i fråga om obehörigt meddelande af patenthandlingar.

Öfriga af utskottet vidtagna jemkningar i det uti Kongl. Maj:ts proposition framlagda förslaget äfvensom deraf föranledda redaktionsändringar i nu förevarande del af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen äro af mindre betydighet och torde icke påfordra närmare förklaring.

Utskottet får, på grund af hvad ofvan blifvit anfördt, hemställa,

1:o) att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts förevarande proposition, i hvad den afser förbud mot offentliggörande af vissa handlingar rörande å sjukvårdsinrättningar intagna personer, icke kan i oförändradt skick bifallas, ville antaga följande förslag till förändrad lydelse af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen att hvila till vidare grundlagsenlig behandling:

Tryckfrihetsförordningen.

(Nuvarande lydelse:)

§ 2.

4:o. I grund af — — — — —
 — — — som helst.
 Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:
 Att protokoll — — — — icke uppenbara.
 Att ej några — — — — böte fentio riksdaler.
 Att mobiliseringsplaner — — —
 — — skriften konfiskeras.
 Att, i hvad rättegångsmål — —
 — — böte fentio riksdaler.
 Det skall ock — — — —
 — — sexton skillingar.
 Att protokoll — — — —
 — — sexton skillingar.
 Att ingen må tillåtas att, i andra fall än allmänna lagen och gällande

(Föreslagen lydelse:)

§ 2.

4:o. I grund af — — — — —
 — — — som helst.
 Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:
 Att protokoll — — — — icke uppenbara.
 Att ej några — — — — böte fentio riksdaler.
 Att mobiliseringsplaner — — —
 — — — skriften konfiskeras.
 Att, i hvad rättegångsmål — —
 — — böte fentio riksdaler.
 Det skall ock — — — —
 — — — sexton skillingar.
 Att protokoll — — — —
 — — sexton skillingar.
 Att ingen må, i andra fall än allmänna lagen och gällande för-

(Nuvarande lydelse:)

författningar utstaka, meddela eller till tryck utlemnade utdrag af kyrkoböcker eller af andra själavården och kyrkodisciplinen rörande handlingar, i afseende på enskilda personers lefverne och seder, så vidt de lända dem till skada eller förklenande ---

Den häremot bryter, böte trettio tre riksdaler sexton skillingar.

(Föreslagen lydelse:)

fattningar utstaka, tillåtas att, så vidt det lända enskilde till skada eller förklenande, meddela vare sig utdrag af kyrkoböcker eller af andra själavården och kyrkodisciplinen rörande handlingar, i afseende på enskilda personers lefverne och seder, eller intagningshandlingar eller journaler rörande dem, som å anstalter för sinnessjuka, lasarett eller andra sjukvårdsinrättningar intagits. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, hvilken obehörigen meddelats, böte femtio riksdaler.

2:o) att Riksdagen måtte såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till förändrad lydelse af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen att såsom särskildt stycke intagas i nämnda moment näst efter stadgandena om utdrag af kyrkoböcker m. m.:

Tryckfrihetsförordningen.

(Nuvarande lydelse:)

§ 2.

4:o

Att ingen må

eller förklenande;

och att ej heller utdrag af det i riket

(Föreslagen lydelse:)

§ 2.

4:o

Att utdrag af det i riket inrättade

(Nuvarande lydelse:)

inrättade straffregister må meddelas i vidsträcktare mån, än som föranledes af lag, stiftad i den ordning 87 § regeringsformen stadgar. Den häremot bryter, böte trettio tre riksdaler sexton skillingar.

— — — — —
 — — — — —

(Föreslagen lydelse:)

straffregister ej må meddelas i vidsträcktare mån, än som föranledes af lag, stiftad i den ordning 87 § regeringsformen stadgar. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylikt utdrag, hvilket obehörigen meddelats, böte femtio riksdaler.

— — — — —
 — — — — —

Uppgifter till
 beskattnings-
 myndigheter.

I fråga om det i den kongl. propositionen framlagda förslaget om förbud att offentliggöra vissa till beskattningsmyndigheter inkomna uppgifter har chefen för justitiedepartementet, enligt nämnda statsrådsprotokoll för den 31 januari 1902, till en början meddelat, hurusom chefen för finansdepartementet i skrifvelse den 30 samma månad, under återopande af hvad han till statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 11 berörde januari anfört i fråga om behovet att från offentlighet freda vissa uppgifter, som till beskattningsmyndigheter aflemnas, hemställt, huruvida icke i § 2 tryckfrihetsförordningen, framför det stycke, som började med orden »att ansökning om patent», borde införas, jemte annat, ett nytt stycke, ungefärligen så lydande: »Att uppgifter, som till beskattningsmyndigheter aflemnas rörande skattskyldiges ekonomiska förhållanden, ej må utlemnas till andra än dem, som enligt skatteförfattningarna ega att i och för taxeringen taga del af dessa uppgifter. Den häremot bryter, böte femtio riksdaler.»

Vidare har chefen för justitiedepartementet, under erinran, att Kongl. Maj:t den 11 januari 1902 på finansdepartementets föredragning beslutit att i nådig proposition föreslå Riksdagen att för år 1903 till upptagande i riksstaten för samma år åtaga sig en särskild bevillning under namn af inkomstskatt att utgå enligt ett propositionen bilagdt förslag till förordning om inkomstskatt, anfört följande.

»Den skatt, som genom nämnda förordning skulle införas, utgör en med obligatorisk sjelfdeklaration förbunden progressiv inkomstskatt; och innehåller förslaget följaktligen stadganden om förpligtelse för skattskyldige att afgifva uppgifter till ledning vid taxeringen. Vid det tillfälle, då aflåtandet af berörda proposition beslöts, anförde chefen för finansdepartementet,

bland annat, att det vore en ostridig nödvändighet, att de skattskyldiges själfdeklarationer så mycket som möjligt fredades från offentlighet. Förslaget till förordning om inkomstskatt sörjde i sin mån för vinnandet af detta syftemål genom de i 34 § 2 mom. meddelade bestämmelser derom, att, utom vederbörande kronoombud, endast taxeringsmyndighets ordförande med biträde af en ledamot finge granska deklarationerna, att för innehållet af sålunda granskad uppgift icke finge inom taxeringsmyndighet lemnas vidare redogörelse, än som för taxeringen oundgängligen erfordrades, att deklarationerna icke skulle vara tillgängliga för andra än vissa uppgifna personer och ej finge utan den skattskyldiges samtycke intagas i vederbörande beskattningsnämnds protokoll, samt att deklarationerna skulle behörigen förvaras och efter viss tids förlopp förstöras. Dessa bestämmelser blefve emellertid kraftlösa, så länge det enligt tryckfrihetsförordningen stode en hvar öppet att utbekomma afskrift af afgifven deklARATION.

Lika med chefen för finansdepartementet anser jag det ligga i öppen dag, att införandet af obligatorisk själfdeklARATION med nödvändighet förutsätter deklarationernas skyddande från offentlighet, och att för sådant ändamål ett tillägg i tryckfrihetsförordningen är erforderligt.

Det skulle emellertid näppeligen vara lämpligt att låta det ifrågasatta skyddet omfatta icke allenast de uppgifter till beskattningsmyndigheterna, som äro att hänföra till själfdeklarationer, utan äfven de i 14 § af gällande bevillningsförordning och 25 § af den föreslagna nya förordningen omförmälda uppgifter, hvilka afse att tjena till ledning vid taxering af andra än dem, som lemnat uppgifterna. Vissa af dessa uppgifter meddelas af offentliga myndigheter och böra uppenbarligen icke undandragas offentligheten. Ej heller de öfriga synas vara af sådan beskaffenhet, att det kan anses erforderligt att skydda dem från offentliggörande. Hvad särskildt angår de i 14 § bevillningsförordningen afsedda uppgifter, har, så vidt känt är, något behof af sådant skydd hittills icke visat sig. De komiterade, som uppgjort förslag till förordning om inkomstskatt, hafva icke heller ifrågasatt skydd för andra uppgifter än dem, som afse egen beskattning, liksom ock de ofvan anmärkta bestämmelserna i förslagets § 34 mom. 2 endast hafva afseende å dylika uppgifter.

Det uti ifrågavarande hänseende erforderliga stadgandet i tryckfrihetsförordningen torde därför böra afse allenast de uppgifter, som skattskyldige till ledning för egen taxering aflemna till beskattningsmyndigheter. Uppenbart torde vara, att till dylika uppgifter böra hänföras, bland andra, äfven de, som för omyndigs eller frånvarandes taxering lemnas af förmyndare eller god man, liksom de, hvilka för taxering af bolag eller annan samfällighet afgifvas af samfällighetens styrelse eller förvaltning».

ordnande af en särskild direkt skatt i sammanhang med obligatorisk sjelfdeklaration samt efter en kortfattad redogörelse för den historiska utvecklingen i vårt land af frågan om obligatorisk sjelfdeklaration och särskildt för frågans behandling vid 1901 års riksdag, vidare såsom skäl för sitt förslag anført hufvudsakligen följande.

Den herskande obenägenheten mot obligatorisk sjelfdeklaration syntes endast småningom hafva gifvit vika för en allt allmännare åsigt om dess behöflighet i och för en effektivare och rättvisare direkt beskattning. Denna åsigt hade emellertid genom omständigheternas magt nu principiellt tillkämpat sig fullständig seger, och man vore fullt på det klara med, att ju större belopp, som skulle genom direkt beskattning uttagas, desto angelägnare vore det, att inkomsttaxeringen blefve möjligast riktig och så litet som möjligt godtycklig och nyckfull. Afgjord vore emellertid saken ingalunda härned. Från tvångsdeklarationens principiella antagande till dess varaktiga och tillfredsställande användning i praktiken vore steget ännu icke taget. De mer än fyrtio år, frågan varit stäld under debatt, visade nogsam, huru svårt den haft att arbeta sig fram till enhälligt erkännande inom Riksdagen, och otvifvelaktigt berodde grundsatsens införande i bevillningsförordningen på den omfattning, de former och de vilkor, hvarunder detta komme att ske. En stötesten, och detta måhända den största och svåraste, som principen om obligatorisk sjelfdeklaration måste söka undanröjja, innan den kunde påräkna att med fullt förtroende mottagas af allmänheten såsom lag, vore den tidt och ofta framhållna, under nuvarande förhållanden rådande osäkerheten i afseende på deklarationernas hemlighållande. För samtliga näringsidkare måste det vara af största vikt, att de af dem lemnade uppgifterna icke blefve kända af flera personer, än som vore oundgängligen nödvändigt, och framför allt, att de icke blefve tillgängliga för konkurrenter, hvarigenom de skulle blifva en välkommen ledning för utrönande af detaljerna i deras affärsverksamhet. Visserligen vore taxeringsmyndigheternas medlemmar ålagda tystnadspligt, och brott deremot vore belagdt med ansvar. Detta vore dock, i betraktande af nuvarande taxeringsmyndigheters sammansättning och deras medlemmars talrikhet, icke nog, ty just bland deras ledamöter kunde deklaranten hafva sina svåraste konkurrenter, och, för öfrigt, i ju flera händer en hemlighet befunne sig, dess mindre vore säkerheten för, att den icke småningom silade ut utan att någon viss man därför kunde tagas för hufvudet. Deras antal, som egde att taga del af deklarationens innehåll, borde alltså inskränkas till det minsta möjliga. Detta hade ock förordats af 1895 års komité, i kongl. proposition år 1897 och i kommunalskattekomiténs förslag. Tryggast skulle, enligt motionärens åsigt, helt visst vara, att granskningen af deklarationerna

anförtrودdes åt endast vederbörande nämnds ordförande och kronoombudet, hvilka sedan hade att åt nämnden i dess helhet lemna den redogörelse för de granskade uppgifternas innehåll, som för taxeringen vore oundgängligen erforderlig. Hvilka bestämmelser man än i bevillningslagstiftningsväg vidtog, vore dock icke tillräckligt sörjdt för sekretessen, så länge en hvar med tryckfrihetsförordningen i hand kunde fordra rätt att offentliggöra afgifna inkomstdeklarationers innehåll. Ett nödvändigt komplement till hvad i en blifvande bevillningsförordning kunde varda i detta stycke stadgadt, måste således blifva ett tillägg till tryckfrihetsförordningen, hvarigenom inkomstdeklarationer undantoges från sådana skrifter, som finge offentligt delgifvas, något, som ju hittills också alltid blifvit framhållet, då förslag om införandet af deklarationstvång bragts å bane. Öfvertygad om, att åtgärder redan nu borde vidtagas för den viktiga frågans lösning, ansåge motionären det därför vara af nöden, att Riksdagen före utgången af innevarande treårsperiod antoge såsom hvilande den erforderliga grundlagsändringen under förutsättning, att Kongl. Maj:t för Riksdagen framlade förslag till bevillningsförordning, grundad på principen om obligatorisk sjelfdeklaration. Skulle under denna riksdag grundlagsändringen ej antagas såsom hvilande, blefve den oundvikliga följd, att stötestenen förblefve liggande ännu åtminstone för en tid af fyra år, ty ett uppskjutande vore ju liktydigt med frågans förhalande öfver nästa treårsperiod.

Vid pröfning af den kongl. propositionen i nu förevarande del tillika med de i ämnet väckta motionerna har utskottet, i öfverensstämmelse med hvad såväl chefen för finansdepartementet och chefen för justitiedepartementet som ock motionären herr Sjövall anför, funnit det vara uppenbart, att införandet af obligatorisk sjelfdeklaration med nödvändighet förutsätter deklarationernas skyddande för offentlighet, och att detta måste ske genom införande af särskild bestämmelse härom i tryckfrihetsförordningen. Utskottet, som ej haft att ingå på frågan om lämpligheten eller olämpligheten af en med obligatorisk sjelfdeklaration förbunden progressiv inkomstskatt, håller före, att då bristen på en sådan särskild bestämmelse i tryckfrihetsförordningen sannolikt skulle innebära ett hinder för Riksdagen att under innevarande riksmöte antaga bestämmelser om en dylik inkomstskatt att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, utgå för år 1903, detta hinder i allt fall bör undanröjas. För sin del har utskottet desto mindre haft något att invända mot godkännande af föreliggande kongl. proposition i hvad den afser deklarationers hemlighållande, som en bestämmelse i den föreslagna rigtningen synes kunna, oafsedt om berörda förslag angående inkomstskatt vinner Riksdagens bifall eller ej, tjena till gagn med afseende

å sådana deklARATIONER, som enligt nu gällande bestämmelser afgifvas. Mot det i Kongl. Maj:ts proposition formulerade förslaget har utskottet icke haft annat att erinra, än att, i enlighet med hvad utskottet anmärkt beträffande här ofvan förut omhandlade delar af tryckfrihetsförordningen samt i enlighet jemväl med hvad herr Östberg i sin motion framhållit, särskild straffpåföljd bör stadgas äfven för den, som i tryck offentliggör från beskattningsmyndighet obehörigen utlemnad uppgift.

Med åberopande af hvad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

3:o) att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts förevarande proposition, i hvad den afser förbud mot offentliggörande af vissa till beskattningsmyndigheter aflemnade uppgifter, icke kan i oförändradt skick bifallas, ville, i anledning af ej mindre den kongl. propositionen i nämnda del än äfven de af herrar Östberg och Sjövall i ämnet väckta motionerna, såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag om tillägg till 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen att deri införas näst efter stadgandena om utdrag af det i riket inrättade straffregister:

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o.

Att uppgifter, som skattskyldige till ledning för egen taxering aflemna till beskattningsmyndigheter, ej må utlemnas till andra än dem, som enligt skatteförfattningarna ega taga del af samma uppgifter. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik uppgift, hvilken obehörigen utlemnats, böte femtio riksdaler.

Statistiska
uppgifter.

Vidkommande härefter frågan om skydd mot offentliggörande af vissa statistiska uppgifter, har chefen för justitiedepartementet enligt ofvan omnämnda statsrådsprotokoll för den 31 januari 1902 först tillkännagifvit, att chefen för finansdepartementet i ofvan berörda skrifvelse af den 30 samma månad, under åberopande af sitt anförande till statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 11 januari 1902 i fråga om behovet af att i vissa fall från offentlighet freda enskildes till offentlig myndighet afgifna, statistiska uppgifter, hemställt, huruvida ej uti förevarande paragraf af tryckfrihetsförordningen framför det stycke, som började med orden »att ansökning om patent», borde införas, förutom annat, ett stycke af ungefärligen denna lydelse: »Att för den officiella statistiken afsedda uppgifter, som af enskilda personer, bolag eller föreningar till offentliga myndigheter frivilligt afgifvas, ej må utlemnas. Den häremot bryter, böte femtio riksdaler.»

Derefter har chefen för justitiedepartementet, med förmälan, att i chefens för finansdepartementet skrifvelse åsyftats allenast sådana för den officiella statistiken afsedda uppgifter, som af enskilda personer, bolag eller föreningar till offentliga myndigheter frivilligt afgifvas, och att dylika frivilliga uppgifter för närvarande torde förekomma endast i fråga om den så kallade arbetsstatistiken, till stöd för den kongl. propositionen i nu ifrågavarande del anført följande.

»Såsom bekant hafva arbetsstatistiska undersökningar fortgått alltsedan år 1897, om än hittills mera försöksvis, då endast extra anslag till mindre belopp varit för ändamålet beviljade. I innevarande års statsverksproposition har emellertid föreslagits beviljande af medel för en permanent arbetsstatistisk utredning, hvilken, på sätt chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning den 11 i denna månad närmare utvecklade, skulle anordnas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, som funnes angifna i åberopadt memorial af förste aktuarien å kommerskollegii statistiska afdelning.

I detta memorial anfördes i fråga om behovet af skydd uti ifrågavarande hänseende, att erfarenheten af det försök, som vid 1899 och 1900 års undersökningar af den mekaniska verkstadsindustrien gjorts, att från arbetsgifvarne bekomma utförliga och exakta uppgifter rörande verkstadsdriften, i ett afsevärdt antal fall till fullo bekräftat de farhågor, som redan förut uttalats rörande arbetsgifvarnes ovillighet att i detta afseende lemna detaljerade upplysningar om sin verksamhet. Uppenbart vore ju ock, att en arbetsgifvares benägenhet att till offentlig myndighet lemna sådana upplysningar skulle vara skäligen ringa och att hans betänkligheter i förevarande fall måste vara fullt berättigade, så länge, enligt hvad fallet vore

i Sverige i motsats till vissa andra länder, dylika uppgifter betraktades såsom offentliga handlingar och sålunda tillhandahölles en hvar, som påfordrade handlingarnas utlemnande i afskrift. Äfven om sådant ännu icke skett, kunde det dock tänkas, att, derest detta förhållande finge fortfara, de afgifna uppgifterna kunde blifva på detta sätt missbrukade till enskilda personers synnerliga skada. Det syntes därför vara högst angeläget att, för såvidt statistiska uppgifter icke skulle, såsom någon gång händt, rent af vägras eller afsigtligt förvanskas, det i lagstiftningsväg blefve fastslaget, att sådana statistiska uppgifter, hvilka af enskilda personer frivilligt afgåfves till offentlig myndighet, icke vore att betrakta såsom offentliga handlingar, åtminstone icke förr än efter förloppet af så lång tid, att uppgifterna icke längre kunde anses hafva aktuellt intresse. Hade väl en sådan lagbestämmelse blifvit införd, torde den ovedersägligen svåraste stötestenen för bekommande af tillförlitliga primäruppgifter vara aflägsnad.

Det torde icke kunna betviflas, att sådant skydd, som i anförda memorial ifrågasatts, verkligen är nödigt för att de arbetsstatistiska undersökningarna skola kunna komma att fullständigt uppfylla det ändamål, som med dem åsyftas. Tydligt är ock, att skyddet ej står att vinna på annan väg än genom införande af stadgande derom i tryckfrihetsförordningen. Några grundade betänkligheter häremot synas icke böra möta, då skyddet skulle gälla endast sådana uppgifter, som frivilligt aflemnas. Särskildt är att märka att i fråga om en stor del af dessa uppgifter skyddets införande utgör en förutsättning för uppgifternas erhållande.

Då tryckfrihetsförordningens 2 § endast afser offentliga handlingar, och enär ifrågavarande uppgifter äro afsedda för den officiella statistiken, torde det ej vara erforderligt att särskildt uttala den förutsättningen att uppgifterna afgifvas till offentliga myndigheter. Tvärtom skulle ett sådant uttalande möjligen, vid det förhållande att uppgifterna ofta icke aflemnas direkt till offentliga myndigheter utan uppsamlas af agenter eller korrespondenter, kunna vålla någon osäkerhet om stadgandets räckvidd.»

Utskottet har icke kunnat finna något giltigt skäl, på grund hvaraf uppgifter, afsedda för officiel statistik, skulle, der de frivilligt lemnas, varda i motsats mot dem, som afgifvas till åtlydnad af gifven föreskrift, tillerkända en undantagsställning i afseende å tillämpningen af tryckfrihetsförordningens hufvudregel angående till publika verk inkomna handlingars offentlighet. Äfven om, på sätt förste aktuarien å kommerskollegii statistiska afdelning likasom ock chefen för justitiedepartementet synas antaga, arbetsgifvares villighet att aflemna erforderliga uppgifter för den så kallade arbetsstatistiken skulle genom den ifrågasatta sekretessen ökas, så är det

deremot, enligt utskottets åsigt, ingalunda lika antagligt, att de primäruppgifter för den officiella statistiken, hvilka sålunda komme att undandragas offentlighetens ljus och den kontroll, som derigenom vunnes, också skulle utgöra ett pålitligt och godt statistiskt material. Långt ifrån att vara till gagn för den officiella statistiken, skulle en bestämmelse, sådan som den i Kongl. Maj:ts proposition ifrågasatta, enligt utskottets åsigt tvärtom försvaga denna statistiks tillförlitlighet och sålunda minska dess värde.

Utskottet anser sig därför böra hemställa,

4:o) att Kongl. Maj:ts förevarande proposition, i hvad den afser förbud mot offentliggörande af vissa för officiel statistik afsedda uppgifter, icke måtte af Riksdagen bifallas.

*Handlingar
rörande ban-
ker och
försäkrings-
anstalter.*

Hvad slutligen angår det uti Kongl. Maj:ts förevarande proposition framlagda förslaget i fråga om hemlighållande af vissa handlingar angående bankers och försäkringsanstalters förhållanden, har chefen för justitiedepartementet, beträffande först vissa bankinspektionen rörande handlingar, åberopat, att chefen för finansdepartementet uti förberörda skrifvelse den 30 januari 1902 förordat införande i tryckfrihetsförordningen af stadgande i syfte att från offentlighet freda vissa sådana handlingar.

»I detta afseende», fortsätter chefen för justitiedepartementet, »anföres i skrifvelsen, att om undersökning, som af bankinspektören eller assistenten å finansdepartementets bankbyrå verkställes hos enskild bankinrättning, föranledde anmärkningar af det slag, att de icke lämpligen kunde framföras till bankstyrelsen endast muntligen, anmärkningarne tydligt borde på annat sätt bringas till styrelsens kännedom. Detta kunde ske antingen sålunda, att af bankinspektören till chefen för finansdepartementet afgifvet memorial angående bankinspektion delgäfvades vederbörande bankstyrelse, eller ock genom bref, som bankinspektören efter föregående föredragning för chefen för finansdepartementet afläte till bankstyrelsen. Vid det förra tillvägagåendet, som tillförene begagnats, lede det intet tvifvel, att bankinspektörens memorial enligt § 2 tryckfrihetsförordningen hörde till de handlingar, som finge i allmänt tryck utgifvas, och lika litet kunde vid det numera tillämpade förfarandet, att bankinspektören

efter sådan föredragning, hvarom förut blifvit sagdt, skriftligen meddelade bankstyrelsen sina erinringar, ifrågasättas annat, än att sådana af bankinspektören aflåtna bref borde rubriceras såsom embetskrifvelser och följaktligen tillhörde offentligheten. Offentliggörandet af berörda handlingar skulle emellertid uppenbarligen kunna medföra mycket stora vådor. Bankinspektörens ifrågavarande meddelanden berörde nemligen bankens intimaste förhållanden, liksom i dem ofta omnämndes de förbindelser, hvari bankens kunder häftade. Offentliggörandet af bankinspektörens anmärkningar skulle därför lätteligen kunna medföra en afsevärd och af de verkliga förhållandena icke betingad rubbning i en banks kredit, och detta tilläfsventyrs vid en sådan tidpunkt, att de betänkligaste följder kunde deraf uppstå. Att bankinspektörens meddelanden, så vidt de berörde enskildas förhållanden till banken, icke borde kunna i tryck framläggas för allmänheten, framginge redan såsom en konsekvens af den i vår banklagstiftning intagna bestämmelse, att enskildas förhållanden till bankerna icke finge för allmänheten yppas. Det vore tydligt, att denna för bankstyrelser och tjänstemän närmast uppställda regel borde anses allmängiltig, så att icke de förhållanden, som det vore dessa förbjudet att yppa, finge bringas till allmänhetens kännedom genom publicerande af bankinspektörens meddelanden. Hvad sålunda vore sagdt om bankinspektörens meddelanden gälde i tillämpliga delar äfven om de såsom svar å desamma aflåtna skrifvelser från vederbörande bankstyrelser. Då, för att bankinspektionen icke måtte förryckas, det alltså vore af nöden, att memorial och embetsbref, som bankinspektören med anledning af verkställd inspektion afgåfve, äfvensom bankernas svarsskrifvelser undantoges från de handlingar, som finge till tryck utlemnas, föreslog chefen för finansdepartementet, att efter de båda förut afhandlade af honom förordade tilläggen till § 2 i tryckfrihetsförordningen måtte införas ett ytterligare stycke af ungefärligen följande lydelse:

'Att memorial och embetsbref, som den af Konungen förordnade bankinspektören, med anledning af verkställd inspektion, afgifver angående banks förhållanden, äfvensom svarsskrifvelser å sådana embetsbref icke må, der ej Konungen i statsrådet annorlunda förordnar, utlemnas. Den häremot bryter, böte femtio riksdaler.'

I fråga om behovet af ett stadgande i nämnda syftning är jag af samma tanke som chefen för finansdepartementet. Om i stadgandet användes uttrycket bankinspektionen i stället för bankinspektören, kan det samma vinna behörig tillämpning äfven i händelse den myndighet, som utöfvar uppsigt öfver bankerna, erhåller en förändrad organisation.»

Angående förslaget om hemlighållande af vissa handlingar rörande

försäkringsanstalterna har chefen för justitiedepartementet endast yttrat följande:

»Då hvad i fråga om bankinspektionen anförts, eger väsentligen samma giltighet beträffande inspektionen öfver försäkringsanstalterna, synes den ifrågasatta föreskriften böra omfatta äfven handlingar tillhörande försäkringsinspektionen.»

Hvad först angår vissa handlingar rörande bankförhållanden, har det syntts utskottet ovedersägligen vara af behovet påkalladt, att en bestämmelse i den föreslagna rigtningen varder i tryckfrihetsförordningen intagen. De memorial, som af den utaf Konungen förordnade bankinspektören eller i vissa fall dennes assistent afgifvas till chefen för finansdepartementet rörande bankförhållanden, utrönta vid verkställd inspektion eller eljest, så ock bankinspektionens till bankens styrelse aflåtna embetsbref äfvensom svarsskrifvelser å dessa kunna utan tvifvel innehålla upplysningar af sådan art, att deras omedelbara offentliggörande skulle kunna ej blott medföra högst betänkliga följder för enskilde, som med ifrågavarande bank stå i kreditförbindelse, utan äfven menligt inverka på banken sjelf och derigenom möjligen vålla rubbningar i de allmänna kreditförhållandena. En dylik skriftvexling kan angå den omfattning, hvori kredit beviljats någon viss af bankens kunder, beskaffenheten af värdepapper, som blifvit hos banken belånade, äfvensom andra liknande förhållanden, hvilka ofta kunna vara af synnerligen ömtålig och personlig art. Dylika förhållanden behöfva alls icke i och för sig inverka på bankens soliditet. Det är till och med tänkbart, att en skriftvexling af denna art har afseende på företeelser, hvilka vid närmare granskning befinnas vara fullt normala och från chefens för finansdepartementet sida icke föranleda vidare åtgärd. Men genom offentliggörande af en dylik skriftvexling skulle, på grund af den särskildt stora känslighet, som i regel gör sig gällande hos allmänheten, då fråga är om penninginstitutioners ställning och förhållanden, kunna vållas oberäknelig skada, innan rätta sammanhanget hunnit blifva allmänt bekant. Antagligen skulle, derest ej nödig sekretess uti ifrågavarande hänseende funnes föreskrifven, bankinspektionens verksamhet väsentligen förlamas, då ju bankinspektionen troligen ofta hellre skulle underlåta att, åtminstone i ringare fall, med afseende å en banks skötsel framställa anmärkning än vedervåga ett kungörande i otid af inspektionens framställning och åtgärder, som kanske endast varit af förberedande natur.

Om utskottet sålunda funnit föreskrifter i tryckfrihetsförordningen om hemlighållande af dylika handlingar vara alldeles nödvändiga, derest

bankinspektionen skall kunna med vederbörlig kraft verka för sitt ändamål, har utskottet å andra sidan ej kunnat finna något skäl, hvarför sekretessen med afseende å dessa handlingar skulle behöfva gifvas den stora omfattning, som den kongl. propositionen innebär. Utskottet har deremot ansett, att sådana handlingar, hvarom nu är fråga, kunde få meddelas åt offentligheten efter viss tid, hvilken skäligen kunde bestämmas till fem år från handlingens datum. Härigenom skulle nemligen, på samma gång ändamålet med sekretessen vunnas, möjliggöras en gagnelig kontroll från allmänhetens sida med afseende å bankernas verksamhet.

Mot den i Kongl. Maj:ts proposition föreslagna formuleringen af momentet i fråga har utskottet vidare funnit sig böra erinra, dels att banken sjelf ej bör hindras att få del af de angående banken afgifna yttranden, dels ock, i likhet med hvad här ofvan blifvit anmärkt i fråga om vissa föregående delar af den kongl. propositionen, att straff särskildt bör stadgas jemväl för den, som, der handling af ifrågavarande beskaffenhet obehörigen utlemnats, i tryck kungör densamma.

Det uti Kongl. Maj:ts förslag använda uttrycket »bankinspektionen» har äfven utskottet ansett sig kunna i sitt förslag upptaga, då det nemligen, enligt utskottets mening, af stadgandets innehåll framgår, att med nämnda uttryck endast afses den af Kongl. Maj:t förordnade bankinspektören och dennes assistent eller den centrala myndighet, som för uppsigt öfver bankerna framdeles kan komma att organiseras, men att derunder icke kan inbegripas Kongl. Maj:ts befallningshafvande eller dess ombud med hänsyn till den af dem utöfvade tillsyn öfver bankinrättningar i länen.

Beträffande frågan om hemlighållande af vissa handlingar rörande försäkringsanstalterna hyser utskottet en annan uppfattning än den, som uttalats af chefen för justitiedepartementet. Utskottet håller nemligen före, att dessa anstalter, långt ifrån att, på sätt departementschefen gjort gällande, uti nu ifrågavarande hänseende vara fullt jemförliga med bankerna, tvärtom i regel böra vara underkastade största möjliga publicitet. Då i den kongl. propositionen för öfrigt icke några skäl anförts till stöd för det framlagda förslaget i denna del samt då i allt fall med den här ifrågasatta ändringen i tryckfrihetsförordningen, i den mån sådan må anses erforderlig, utan olägenhet torde kunna anstå, till dess väntad lagstiftning angående försäkringsanstalterna kommer under ompröfning, har utskottet ansett sig sakna skäl att tillstyrka bifall till den kongl. propositionen i denna del.

I fråga om den af utskottet föreslagna bestämmelsen om straff jemväl för offentliggörande i tryck af obehörigen utlemnad handling angående

banks förhållanden, hänvisar utskottet till hvad för motsvarande fall här ofvan gjorts gällande vid punkterna 1:o) och 2:o) samt 3:o).

I öfverensstämmelse med det sålunda anförda har utskottets förslag i ämnet blifvit affattadt; och hemställer utskottet alltså,

5:o) att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts förevarande proposition, i hvad den afser förbud mot offentliggörande af vissa handlingar angående bankers och försäkringsanstalters förhållanden, icke kan i oförändradt skick bifallas, ville såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag om tillägg till 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen att deri införas näst före stadgandena om skydd för patenthandlingar:

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o.

Att memorial och embetsbref, som bankinspektionen afgifver angående banks förhållanden, äfvensom svarsskrifvelser å sådana embetsbref, ej må före fem år från handlingens datum till annan än banken utlemnas, der ej Konungen för särskildt fall annorlunda förordnar. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, hvilken obehörigen utlemnats, böte femtio riksdaler.

Stockholm den 11 april 1902.

På utskottets vägnar:

HUGO BLOMBERG.

Reservationer:

vid punkten 1:o):

af herrar *Dahn, Johnsson, Darin* och *Pettersson*;

vid punkten 3:o):

af herr *Johnsson*, hvilken anförde:

»Enligt det vid Kongl. Maj:ts proposition fogade statsrådsprotokoll åsyftas med det föreslagna stadgandet i tryckfrihetsförordningen att från offentlighet freda sådana uppgifter, »som till beskattningsmyndigheter aflemnas rörande skattskyldiges ekonomiska förhållanden», men deremot icke sådana uppgifter angående inkomst, hvarom stadgas i gällande bevillningsförordning. Föredragande departementschefen har nemligen i detta hänseende anförde följande: »Det skulle emellertid näppeligen vara lämpligt att låta det ifrågavarande skyddet omfatta icke allenast de uppgifter till beskattningsmyndigheterna, som äro att hänföra till sjelfdeklarationer, utan äfven de i 14 § af gällande bevillningsförordning och 25 § af den föreslagna nya förordningen omförmälda uppgifter, hvilka afse att tjena till ledning vid taxering af andra än dem, som lemnat uppgifterna. Vissa af dessa uppgifter meddelas af offentliga myndigheter och böra uppenbarligen icke undandragas offentligheten. Ej heller de öfriga synas vara af sådan beskaffenhet att det kan anses erforderligt att skydda dem från offentliggörande. Hvad särskildt angår de i 14 § bevillningsförordningen afsedda uppgifter har, så vidt känt är, något behof af sådant skydd hittills icke visat sig. De komiterade, som uppgjort förslag till förordning om inkomstskatt, hafva icke heller ifrågasatt skydd för andra uppgifter än dem, som afse egen beskattning, liksom ock de ofvan anmärkta bestämmelserna i förslaget § 34 mom. 2 endast hafva afseende på dylika uppgifter.»

Är det således uppenbart, att Kongl. Maj:t med det föreslagna stadgandet i tryckfrihetsförordningen afsett att från offentligheten skydda endast de uppgifter, som skattskyldig har att till beskattningsmyndigheter aflemna angående den särskildt föreslagna inkomstskatten, hvilken skulle utgå i progressiv skala, och att den föreslagna sekretessen skulle begränsas till dessa uppgifter, så lär det dock kunna ifrågasättas, huruvida det föreslagna stadgandet i tryckfrihetsförordningen med den i Kongl. Maj:ts proposition gifna affattningen kan anses vara begränsad inom ramen af omförmälda uppgifter. Att med uttrycket »uppgifter, som skattskyldige till ledning för egen taxering aflemna,» skulle gifvas den inskränkta be-

tydelse, att dermed afsåges endast sådana uppgifter, som böra aflemnas i och för den progressiva beskattningen, lärer icke med framgång kunna göras gällande; och då grundlagarne skola tolkas efter sin ordalydelse, torde jemväl de uppgifter, som det åligger skattskyldig att till taxeringsmyndighet afgifva enligt föreskrifterna i §§ 14, 15 och 17 i gällande bevillningsförordning, komma under den föreslagna sekretessen. Ett förtydligande i detta afseende är nödigt för undanrödjande af all tvekan derom, att endast de uppgifter, som aflemnas i anledning af den föreslagna förordningen angående inkomstskatt, skola vara skyddade från offentligheten.

Utskottets förslag är i detta hänseende fullt tydligt. Enligt detta skulle från offentlighet undandragas icke allenast de uppgifter, som skattskyldig har att afgifva enligt den föreslagna förordningen angående inkomstskatt, derest denna vinner Riksdagens bifall, utan jemväl de uppgifter beträffande inkomst under det sistförflutna året, som skattskyldig, enligt bestämmelserna i §§ 14, 15 och 17 i gällande bevillningsförordning har att afgifva, och hvilka uppgifter grundlägga den kommunala beskattningen. Utskottet har sålunda i motsats emot den i Kongl. Maj:ts proposition uttalade åsigt att, hvad angår de i bevillningsförordningen afsedda uppgifter, såvidt känt vore, något behof af skydd hittills icke visat sig vara för handen, och utan att för sin mening anföra något skäl, förklarar, att utskottet för sin del desto mindre hade något att invända mot godkännande af den kongl. propositionen i hvad den afsåge deklARATIONERS hemlighållande, som en bestämmelse i den föreslagna rigtningen syntes kunna, oafsedt om berörda förslag angående inkomstskatt vunne Riksdagens bifall eller ej, tjena till gagn med afseende å sådana deklARATIONER, som enligt nu gällande bestämmelser afgåfves.

Ett bifall till utskottets förslag skulle således beröfva kommunerna rätt att, på sätt hittills egt run, söka vinna rättelse i sådana beskattningsfrågor, som med anledning af de skattskyldiges origtiga eller vilseledande uppgifter ej vunnit nödig utredning, samt således befria mindre samvetsgranna enskilda personer, bolag eller firmor ifrån den eventualiteten, att uppgifterna göras till föremål för pröfning.

På grund af det anförda har jag ansett, att utskottet bort hemställa,

3:o) att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts förevarande proposition, i hvad den afser förbud mot offentliggörande af vissa till beskattningsmyndigheter aflemnade uppgifter, icke kan i oförändradt skick bifallas, ville, i anledning af ej mindre den kongl. propositionen i nämnda del än äfven de af herrar Östberg och Sjövall i ämnet väckta motionerna, såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag om

tillägg till 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen att deri införas
näst efter stadgandena om utdrag af det i riket inrättade
straffregister:

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. — — — — —

Att uppgifter, som skattskyldige till ledning för
egen taxering aflemna till beskattningsmyndigheter med
anledning af särskild förordning om inkomstskatt, ej
må utlemnas till andra än dem, som enligt samma för-
ordning ega att af uppgifterna taga del. Den häremot
bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik upp-
gift, hvilken obehörigen utlemnats, böte femtio riksdaler.
— — — — —»;

af herrar friherre *Barnekow* och *Dahn*, hvilka i hufvudsak instämt
med herr *Johnsson*; och
af herr *Waldenström*; samt

vid punkten 5:o):

af herr *Berg*, *Gustaf Axel*, beträffande det föreslagna stadgandet om
förbud mot offentliggörande af vissa handlingar angående bankers för-
hållanden;

af herr *Darin* i hvad angår bankväsendet;

af herr *Dahn*, med hvilken herrar friherre *Barnekow*, *Johnsson* och
Andersson instämt, och som anförde:

»I sitt yttrande till statsrådsprotokollet den 12 januari 1889 anförde
dåvarande finansministern angående bankinspektionen, bland annat, föl-
jande:

»Men i allt fall kan det icke förnekas, att en mer verksam inspektion
från finansdepartementets bankbyrå vore särdeles önskvärd, helst denna
har ett annat och mera vidtomfattande syfte än det, som genom den offi-
cielle revisorns kontroll kan vinnas. En bankinspektion har nemligen, efter
min uppfattning, icke till hufvudsakligt ändamål att inventera kassa och
värdehandlingar. När portfölj och kassa vid inspektionerna granskas, sker

- det icke så mycket för att tillse, att allt finnes, som i böckerna är upptaget, utan fast hellre för att dels granska kontrollerna vid förvaltning och förvar af kassa m. m. och dels, så vidt ske kan, få ett begrepp om portföljens beskaffenhet — om utsträckning af borgenskrediten, om grunderna för fastighetskrediten, om stora krediters utlemnande på enskilda namn m. m., hvilket allt bidrager att bilda ett omdöme om bankens skötsel. Vid bankinspektionerna är vidare att tillse, att de till finansdepartementet inkommande månadsrapporterna äro uppställda så, att de riktigt angifva bankens verkliga ställning; att banklagen och bankens reglemente i alla afseenden efterleivas; att bankens bokslut uppgöres efter riktiga grunder och särskildt att nödiga afskrifningar verkställas; att vid bestämmande af utdelning åt bankens delegare behörig hänsyn toges till bankens soliditet; och i allmänhet att banken förvaltas enligt sådana grunder, att allmänhetens förtroende icke må gäckas. I alla dessa hänseenden kunna i bankinspektionsberättelserna framställas anmärkningar, som vinna i kraft derigenom, att de delgifvas vederbörande bankstyrelser genom chefen för finansdepartementet».

Häri instämmer jag till alla delar. Men härvid kräfvos också att göra inspektionen effektiv, genom att bankinspektörens berättelser i hufvudsak offentliggöras; ty hvad som befordrar misstroende och deraf möjligen följande panik är ett för långt drivet hemlighetsmakeri. Man famlar i mörkret, och ryktet om insolvens växer, därför att man saknar kännedom om verkliga förhållandet. Enskildes namn, i hvad de stå i förbindelse med affärer i bankinrättningar, finge naturligtvis ej i inspektionsberättelsen angifvas.

Utskottet hade därför, enligt min åsigt, bort i denna punkt hemställa:

5:o) att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts förevarande proposition, i hvad den afser förbud mot offentliggörande af vissa handlingar angående bankers och försäkringsanstalters förhållanden, icke kan i oförändradt skick bifallas, ville såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag om tillägg till 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen att deri införas näst före stadgandena om skydd för patenthandlingar:

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o.

Att memorial och embetsbref, som bankinspektionen med anledning af verkställd inspektion afgifver, äfvensom svarsskrifvelser å sådana embetsbref, icke må, der ej Konungen för särskildt fall annorlunda förordnar, utlemnas i hvad de röra enskildes förhållanden till bank. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, hvilken obehörigen utlemnats, böte femtio riksdaler.

samt af herrar *Olsson* i Ättersta och *Pettersson*, hvilka ansett, att utskottet bort i förevarande punkt afgifva förslag i öfverensstämmelse med herr *Dahns* här ofvan angifna särskilda mening.

Herr *Boëthius* har anhållit få här antecknadt, att han ej deltagit i utskottets beslut i afseende å punkten 5:o) här ofvan, samt att han icke öfvervarit betänkandets justering.